

2. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2015-2020 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF#Text>.

3. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009-2015 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/41-2009-%D0%BF#Text>.

4. Дослідження ринку праці: заключний звіт програми USAID «Мріємо та діємо». Київ, 2021. 68 с.

5. Індекс благополуччя молоді. *UNFPA Ukraine*. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/YWBImainpage>.

6. Фесенко Т. Г., Фесенко Г. Г. Управління архітектурою проектних дій державної програми (на прикладі цільової програми «Молодь України»). *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2016. № 1(57). С. 96–106.

МІСЬКИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Левтерова А. І., студентка 2 курсу факультету Менеджменту

Загородня Ю. В., к.е.н., доцент

Донецький державний університет управління

Прийняття незалежної Конституції України 1996 р. закріпило загальні принципи місцевої автономії, яка, на відміну від попереднього періоду, була відокремлена від державної влади та суттєво вплинула на формування концептуальної структури системи місцевого самоуправління в Україні. Відтоді місцеве самоврядування стало визначатися як гарантоване державою право територіальної громади незалежно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування ухвалювати рішення, щодо питань місцевого значення в рамках Конституції і законів України [1].

Сильним поштовхом для розвитку органів місцевого самоуправління можна вважати децентралізацію. Децентралізація – це передача більшості повноважень та бюджетів від державних установ органам місцевого самоуправління. Завдяки цьому органи місцевого самоуправління мають здатність швидко та якісно реалізовувати потреби населення. В Україні процес децентралізації розпочався з 2014 р., коли Кабінет Міністрів України (КМУ) ухвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [2]. Яка має на меті підвищення якості місцевого самоуправління й територіальної організації та створення і подальшої підтримки життєвого середовища для громадян. Головними проблемами, які визначає Концепція, є [2]:

- неспроможність органів самоврядування в наданні публічних послуг;
- високий рівень корупції, закритість і непрозорість діяльності органів самоврядування;
- невідповідність місцевої політики соціально-економічного розвитку, щодо реальних інтересів територіальних громад.

Пізніше для забезпечення розвитку системи місцевої автономії були ухвалені такі закони України як «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 р., «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 р. та закон «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року [3]. Нова нормативно-правова база значно посилила політику дальньої інтеграції країни та створила належні правові умови та механізми для створення спроможних сіл, міст та міських територій. Завдяки цьому 2020 рік став вирішальним для створення базового місцевого самоврядування. Відповідно до прийнятого закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад» від 16 квітня 2020 р., Кабінетом Міністрів України було визначено адміністративні центри та встановлено території 1470 територіальних громад. Завдяки запровадженню міжміського співробітництва громади змогли об'єднати зусилля та реалізовувати спільні проекти. Зокрема майже всі територіальні громади уклали угоди про співробітництво. Все це заклало стійкий фундамент для наступних кроків реформи місцевої автономії [3].

За весь час існування незалежної України сформувалася своя система управління розвитком регіонів, але й досі є невирішені питання, щодо збільшення активності великих міст та втрати економічного потенціалу малих міст. Європейська інтеграція України стримувалась відсутністю якісного правового забезпечення на державному та регіональному рівнях. Але державна політика регіонального розвитку в Україні за останні роки зазнала серйозних змін, які супроводжувалися відповідними реформам. У 2020 р. КМУ встановив Державну стратегію регіонального розвитку (ДСРР) до 2027 р. Стратегія визначає оперативні цілі регіонального розвитку та враховує цілі сталого розвитку України до 2030 року від 30 жовтня 2019 р. Нова Стратегія дещо відрізняється від своєї попередниці 2013 року, у якій на той час, не вистачало правової бази, для призначення її щодо європейських стандартів. Але з ухваленням закону, який ми вже згадували вище, «Про засади державної регіональної політики» така правова база з'явилась у Стратегії-2027. Тут були застосовані європейські підходи до регіональної політики, як політики орієнтованої на людей та на територію де вони проживають, вона також базується на використанні нерозкритого потенціалу регіонів [4].

Таким чином, ДСРР-2027 необхідна для того, щоб розвиток територій і регіонів був більш рівномірним, а дисбаланс між регіонами не зростав, вона повинна сприяючи розвитку регіонів з обмеженими ресурсами чи обмеженими фізичними умовами, покращити якість життя населення. Стратегія має бути основою для планування різноманітних державних інвестицій не лише в окремих галузях, а й у окремих регіонах та територіях. Вона повинна відігравати певну координуючу роль, а саме координувати галузеві інвестиції, національні та регіональні інтереси й потреби.

Література:

1. Про місцеве самоврядування в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 11.11.2021).

2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text> (дата звернення: 11.11.2021).

3. Кабінет Міністрів України - реформа децентралізації. *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi> (дата звернення: 11.11.2021).

4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Коротко про головне. - Інститут громадянського суспільства. *Інститут громадянського суспільства*. URL: <https://www.csi.org.ua/news/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvytku-na-2021-2027-roky-korotko-pro-golovne/> (дата звернення: 10.11.2021).

ВЗАЄМОДІЯ ОБЛАСНОГО ЦЕНТРА ТА РАЙОНІВ ОБЛАСТІ: У ФОКУСІ – ТУРИЗМ

Лещух І. В., к.е.н., старший науковий співробітник
відділу просторового розвитку

*ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України», Львів, Україна*

Сучасний стан розвитку регіонів України характеризується нерівномірністю соціально-економічного розвитку. Йдеться як про міжрегіональну, так і внутрішню регіональну нерівномірність. Більшість фінансових потоків, нових бізнес-ідей та бізнес-рішень, інституційної та інноваційної інфраструктури тощо зосереджено у містах-обласних центрах.

Натомість розвитку периферійних територій (районів областей) здебільшого характеризується економічним, соціальним, культурним спадом, зумовленим низкою проблем, пов'язаних з недостатньо ефективним використанням людського, фінансово-економічного та інвестиційного потенціалу віддалених від «центру зростання» територій. Як наслідок, перед периферією постає низка викликів, зумовлених монофункціональним характером економічного розвитку (в основному аграрна спеціалізація зазначених територій, що, з-поміж іншого, обмежує можливості акумулювання достатньої кількості інвестиційних ресурсів, реалізації інноваційних проектів тощо), погіршенням інституційного середовища ведення бізнесу (особливо малого), диспропорційністю ділової активності у просторі тощо. Ці та інші чинники ускладнюють процес формування конкурентоспроможних економічних комплексів.

Авторські дослідження [1-3] дозволяють констатувати – центр і периферія знаходяться в тісному взаємозв'язку, формуючи цілісну систему – регіон. Разом з тим, нами було емпірично доведено існування диспропорційності у розвитку центра та районів регіону. Зменшення розриву у рівні розвитку адміністративних одиниць області у перспективі здатне підвищити конкурентоспроможність регіону. Зазначене актуалізує необхідність пошуку шляхів взаємодії обласного центра та районів регіону, де вагомим резервом є взаємодія щодо розвитку туризму.